

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
18 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 2013Թ.**

**ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԸ
ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՄ**

Սույն գրքույկը կազմվել է Հայաստանի Հանրապետության Ընտրական օրենսգրքի դրույթների և Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումների հիման վրա: Այդուհանդերձ՝ գրքույկը չի կարող հանդիսանալ ՀՀ Ընտրական օրենսքրգքին և Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումներին փոխարինող փաստաթուղթ:

This booklet is prepared based on the provisions of the Electoral Code of the Republic of Armenia and decisions of the Central Electoral Commission. Nevertheless, this booklet cannot be considered a document replacing the RA Electoral Code and the decisions of the Central Electoral Commission.

ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ՍՏԱՑՄԱՆ, ԳՐԱՆՑՄԱՆ, ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԸ ՀԱՄԱՌՈՏ

Դիմում / բողոք

Դիմումը պետք է ստորագրված լինի դիմողի կողմից, ներառի դիմողի անունը, ազգանունը, փոստային հասցեն, տրման ամսաթիվը, հստակ սահմանի ներկայացվող պահանջը, պարունակի հիմնավորումներ:

Մուտքագրում ԿԸՀ կամ ԸԸՀ գրանցամատյանում

Ձևական սխալները շտկվում են: Եթե դիմումին կից փաստաթղթերի ցանկը ամբողջական չէ, ապա դիմողին առաջարկվում է ողջամիտ ժամկետում համալրել:

Նախագահը հասցեագրում է հանձնաժողովի անդամին

Հանձնաժողովի մյուս անդամները ստանում են դիմումի պատճենը: Եթե հանձնաժողովի որևէ անդամ վարչական վարույթը մերժելու առաջարկ չի ներկայացնում, ապա վարչական վարույթը համարվում է հարուցված:

Որոշման նախագիծ

Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ իրավունք ունի դիմումի վերաբերյալ որոշման նախագիծ ներկայացնելու՝ հարցը հանձնաժողովի նիստում քննելու համար:

Հանձնաժողովի նիստ

Դիմումատուն ծանուցվում է դիմումի քննական օրվա և ժամի մասին: Հանձնաժողովի նիստում դիմումը քննարկվում է ըստ էության: Հանձնաժողովի նիստը համառոտ արձանագրվում է՝ անկախ վարույթի մասնակիցների ներկայությունից:

Վարչական ակտ

Դիմումի քննական արդյունքում կայացվում է որոշում: Վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու դեպքում կայացվում է որոշում, որում նշվում են մերժման պատճառները և հիմքերը:

Հրապարակում

ԿԸՀ ընդունած վարչական ակտն ուժի մեջ է մտնում ԿԸՀ համացանցային կայքում ակտը տեղադրելու պահից, իսկ ԸԸՀ ընդունած վարչական ակտը՝ հանձնաժողովում այն տեսանելի տեղում փակցնելու պահից: Վարույթի մասնակիցները պաշտոնապես ծանուցվում են:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԸ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՄ

Ընտրական հանձնաժողովում վարչական վարույթն իրականացվում է «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան, ընտրական օրենսգրքով սահմանված առանձնահատկություններով և ժամկետներում:

1

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՀԱՐՈՒՑՄԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

- ◆ անձի դիմումը կամ բողոքը,
- ◆ վարչական մարմնի նախաձեռնությունը:

2

ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԸ (ԱՅՆ ԱՆՁԻՆՔ ՈՎՔԵՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՈՒՆԵՆ ԴԻՄՈՒՄ ԿԱՄ ԲՈՂՈՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ)

1. Ընտրական հանձնաժողովի որոշումները, գործողությունները (անգործությունը) կարող է բողոքարկել՝
 - ◆ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՈՔ, եթե գտնում է, որ խախտվել կամ կարող է խախտվել իր սուբյեկտիվ ընտրական իրավունքը,
 - ◆ ՎՍՏԱՀՎԱԾ ԱՆՁԸ, եթե գտնում է, որ խախտվել են վստահված անձի կամ իր վստահորդի՝ ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքները,
 - ◆ ԴԻՏՈՐԴԸ, եթե գտնում է, որ խախտվել են դիտորդի՝ ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքները,
 - ◆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՆԴԱՄԸ, եթե գտնում է, որ ստորադաս հանձնաժողովը կամ հանձնաժողովը, որի անդամն է ինքը, խախտել է իր կամ այլ անձանց՝ ընտրական օրենսգրքով սահմանված որևէ իրավունք:
2. Հանրապետության Նախագահի թեկնածուի գրանցումն անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու դիմում կարող է ներկայացնել՝
 - ◆ միայն Հանրապետության Նախագահի թեկնածուն:
3. Հանրապետության Նախագահի ընտրությունների արդյունքները բողոքարկելու վերաբերյալ դիմում կարող է ներկայացնել՝
 - ◆ միայն Հանրապետության Նախագահի թեկնածուն:
4. Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու դիմում կարող են ներկայացնել՝

- ◆ Հանրապետության Նախագահի թեկնածուն
 - ◆ վստահված անձը, միայն այն դեպքում եթե ներկա է եղել տվյալ ընտրական տեղամասում,
 - ◆ համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը, միայն այն դեպքում եթե արձանագրությունում կատարել է գրառում հատուկ կարծիք ունենալու մասին,
 - ◆ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամը:
5. Հանրապետության Նախագահի ընտրությունների արդյունքները անվավեր ճանաչելու մասին դիմում կարող է ներկայացնել՝
- ◆ միայն Հանրապետության Նախագահի թեկնածուն:

3

ԴԻՄՈՒՄ (ԲՈՂՈՔ) ՔՆՆՈՂ ԻՐԱՎԱՍՈՒ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

1. Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով կարող են բողոքարկվել՝

- ◆ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի որոշումները, գործողությունները (անգործությունը).
- ◆ ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքները:

2. Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով կարող են բողոքարկվել՝

- ◆ Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի որոշումները, գործողությունները (անգործությունը).
- ◆ Հանրապետության Նախագահի ընտրությունների ժամանակ ընտրական գործընթացի մասնակիցների գործողությունները (անգործությունը).

3. ՀՀ վարչական դատարան կարող են բողոքարկվել՝

- ◆ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումները, գործողությունները (անգործությունը).
- ◆ Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովների որոշումները, գործողությունները (անգործությունը):

4. ՀՀ Սահմանադրական դատարան կարող է բողոքարկվել

- ◆ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի՝ Հանրապետության Նախագահի ընտրության արդյունքների վերաբերյալ որոշումը:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ

1. Քվեարկության օրվան նախորդող օրերի ընթացքում՝

- ♦ **Տեղամասային** ընտրական հանձնաժողովի ընդունած որոշումների, գործողությունների կամ անգործության մասին բողոքները կարող են ներկայացվել **ընտրատարածքային** ընտրական հանձնաժողով **օրացուցային 2 օրվա ընթացքում** այն օրվանից, երբ դիմողն իմացել է կամ ողջամտորեն պարտավոր էր իմանալ խախտման մասին:

2. Քվեարկության օրվա ընթացքում՝

- ♦ **Տեղամասային** ընտրական հանձնաժողովի ընդունած որոշումների, գործողությունների կամ անգործության մասին բողոքները կարող են ներկայացվել համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով **քվեարկության օրը կամ քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն:**
- ♦ **Ընտրատարածքային** ընտրական հանձնաժողովի ընդունած որոշումների, գործողությունների կամ անգործության մասին բողոքները կարող են ներկայացվել **կենտրոնական** ընտրական հանձնաժողով **օրացուցային 3 օրվա ընթացքում** այն օրվանից, երբ դիմողն իմացել է կամ ողջամտորեն պարտավոր էր իմանալ խախտման մասին:

ՀԱՏՈՒԿ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ

1. Ընտրական տեղամասում **քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու դիմում** համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով կարող է ներկայացվել **միայն քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն:**

2. **Ընտրության արդյունքները անվավեր ճանաչելու մասին դիմում** Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով կարող է ներկայացվել ընտրության արդյունքներն ամփոփելու համար ընտրական օրենսգրքով սահմանված համապատասխան ժամկետի ավարտից ոչ ուշ, **քան 2 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18.00-ն:**

3. Հանրապետության Նախագահի թեկնածուի՝

- ♦ **գրանցումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին դիմում** կարող է ներ-

կայացվել մինչև քվեարկության օրը:

Այս (3-րդ) կետում նշված ժամկետների ավարտից հետո ընտրական հանձնաժողովներում ստացված դիմումների ընթացքը որոշվում է ընտրությունների արդյունքներն ամփոփելուց հետո:

Եթե դիմում(բողոք) փախու համար սահմանված է վերջնաժամկետ, ապա դիմումը համարվում է պատշաճ ժամկետում ներկայացված, եթե այն մինչև վերջնաժամկետը մուտքագրվել է համապատասխան ընտրական հանձնաժողով:

5

ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ

Հանրապետության Նախագահի ընտրության օրվա մասին կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահի հաղորդագրությունից հետո՝ մինչև ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը, ընտրական հանձնաժողովները նախատեսված բողոքներին և դիմումներին պատասխանում, դրանց վերաբերյալ որոշումներ ընդունում են հնգօրյա ժամկետում, բայց ոչ ուշ, քան համապատասխանաբար մինչև քվեարկության նախորդ օրը կամ մինչև ընտրությունների արդյունքների ամփոփումը:

6

ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ և ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ԱՏԱՑՄԱՆ, ԳՐԱՆՑՄԱՆ, ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

1. Ստացված բոլոր դիմումները և բողոքները ստացվում և մուտքագրվում են հանձնաժողովի համապատասխան գրանցամատյանում, դրանց տրվում են մուտքի համարներ:

2. ա/ դիմումը պետք է՝

- ◆ ստորագրված լինի դիմողի կամ բողոք բերողի կողմից,
- ◆ ներառի դիմողի (բողոք ներկայացնողի) անունը, ազգանունը, փոստային հասցեն, տրման ամսաթիվը,
- ◆ հստակ սահմանի ներկայացվող պահանջը,
- ◆ պարունակի հիմնավորումներ:

Հնարավոր բոլոր ապացույցները պետք է կցվեն դիմումին կամ բողոքին:

բ/ դիմումը կարող է ներառել նաև դիմումատուի էլեկտրոնային կապի

որևէ միջոցի տվյալները (հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն և այլն):

3. Դիմումատուի վերաբերյալ տվյալներ չներառող կամ կեղծ տվյալներ ներառող դիմումները չեն քննարկվում: Նշված դիմումների ուսումնասիրման արդյունքում հանձնաժողովը կայացնում է պատճառաբանված **որոշում վարչական վարույթը կարճելու մասին**:

4. Եթե դիմումում առկա են ձևական սխալներ, որոնք կարող են շտկվել, ապա ընտրական հանձնաժողովը հնարավորություն է ընձեռում շտկելու այդ սխալները, կամ ինքն է շտկում դրանք՝ նախապես կամ հետագայում դիմողին իրազեկելով այդ մասին:

Եթե դիմումին կից փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ, ապա ընտրական հանձնաժողովը դիմողին առաջարկում է ողջամիտ ժամկետում համալրել այն: Ժամկետը սահմանվում է այն հաշվով, որպեսզի դիմողը հնարավորություն ունենա վերացնելու թերությունները, իսկ հանձնաժողովն էլ ընտրական օրենսգրքով սահմանված ժամկետի պահպանմամբ պատշաճորեն քննի դիմումը (բողոքը):

5. Եթե դիմումը կամ բողոքը ստացվել է՝

- ♦ ա/ ոչ իրավասու սուբյեկտի կողմից.
- ♦ բ/ սահմանված ժամկետների խախտումով.
- ♦ գ/ այլ ցանկացած թերությունով,

ապա դիմումը կամ բողոքը ստանալու ժամանակ դրանք չեն կարող հիմք հանդիսանալ դիմումը կամ բողոքը չստանալու կամ մատյանում չմուտքագրելու համար: Ցանկացած դեպքում դիմումը պետք է ստացվի ու մուտքագրվի:

6. Դիմումը կամ բողոքը մուտքագրվելուց անմիջապես հետո հանձնաժողովի նախագահը հասցեագրում է հանձնաժողովի անդամին, իսկ պատճենը տրամադրում է հանձնաժողովի մնացած անդամներին:

Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ իրավունք ունի դիմումի (բողոքի) վերաբերյալ որոշման նախագիծ ներկայացնելու՝ **հարցը հանձնաժողովի նիստում քննարկելու համար**:

Եթե հանձնաժողովի որևէ անդամ վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու մասին **որոշման նախագիծ չի ներկայացնում**, ապա վարչական վարույթը համարվում է հարուցված:

Այդ դեպքում հանձնաժողովն իր նիստում պետք է **ըստ էության** քննարկի դիմումը (բողոքը) և կայացնի որոշում:

7. Վարչական վարույթ իրականացնող ընտրական հանձնաժողովի անդամը ինքնաբացարկ հայտնելու իրավունք չունի:
8. Հանձնաժողովի նիստը համառոտ արձանագրվում է՝ անկախ վարույթի մասնակիցների ներկայությունից:
 - ◆ Վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու մասին հանձնաժողովը կայացնում է որոշում, որում նշվում են մերժման պատճառներն ու հիմքերը:
 - ◆ Դիմումի (բողոքի) քննարկումը տեղի է ունենում հանձնաժողովի նիստում, որի արդյունքում հանձնաժողովը կայացնում է որոշում:
 - ◆ Տեղեկատվություն ստանալու մասին դիմումները հանձնաժողովի նիստում չեն քննարկվում: Դրանց պատասխանը ուղարկվում է հանձնաժողովի նախագահի ստորագրությամբ, պատասխանի օրինակը տրամադրվում է հանձնաժողովի անդամներին:

Եթե պահանջվող տեղեկատվությունը կամ փաստաթղթի օրինակը ներբեռնելու հնարավորությամբ տեղադրված է ԿԸՀ համացանցային կայքում, ապա դիմումատուին ուղարկվող պատասխանում նշվում է այդ մասին և նրան դրանցից պատճեններ կամ քաղվածքներ չեն տրամադրվում:

Եթե մինչև դիմումի (բողոքի) քննարկումը կամ քննարկման ժամանակ, մինչև հանձնաժողովի կողմից որոշում ընդունելը, դիմողը (բողոք ներկայացնողը) գրավոր ձևով հրաժարվում է իր դիմումից (բողոքից), բացառությամբ վերահաշվարկի դիմումների, հանձնաժողովը որոշում է կայացնում դիմումով (բողոքով) վարչական վարույթը կարճելու մասին:

7 ԴԻՄՈՒՄԻ (ԲՈՂՈՔԻ) ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԸ

1. Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում դիմումի (բողոքի) քննարկման մասին դիմումատուն ծանուցվում է դիմումի (բողոքի) քննարկման օրվա և ժամի մասին հանձնաժողովի համացանցային կայքում տեղեկություն տեղադրելու միջոցով:

Եթե դիմումում (բողոքում) նշված է էլեկտրոնային կապի որևէ միջոց՝ հեռախոսահամար, էլեկտրոնային փոստային հասցե (այսուհետ՝ էլեկտրոնային կապի միջոց), ապա դիմումատուն (բողոք ներկայացնողը) **տեղեկացվում է նաև** այդ միջոցով:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ԴԻՄՈՒՄԻ (ԲՈՂՈՔԻ) ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«...» 20...թ

Դիմումատու (բողոք ներկայացնող)

.....

Քաղաքացի-ի կողմից Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով ներկայացված 20...թ. թիվ դիմումի (բողոքի) քննարկումը տեղի կունենա՝ 20...թ.-ի-ին ժամը՝-ին Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նիստում՝ հասցեն Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Գ. Քոչարի 21ա:

(Ներկայանալ անձը և (կամ) լիազորությունները հաստատող փաստաթղթերով):

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

2. Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովում դիմումի (բողոքի) քննարկման մասին դիմումատուն (բողոք ներկայացնողը) համարվում է ծանուցված դիմումի (բողոքի) քննարկման օրվա և ժամի մասին հանձնաժողովում բոլորի համար տեսանելի տեղում տեղեկություն փակցնելու **դեպքում:**

Եթե դիմումում (բողոքում) նշված է էլեկտրոնային կապի որևէ միջոց, ապա ծանուցումը կհամարվի պատշաճ հանձնաժողովում բոլորի համար տեսանելի տեղում տեղեկություն փակցնելու և դիմումում նշված **էլեկտրոնային** կապի միջոցով դիմումատուին տեղեկացնելու դեպքում:

ԹԻՎ ԸՆՏՐԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ԴԻՄՈՒՄԻ (ԲՈՂՈՔԻ) ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«...» 20...թ

Դիմումատու (բողոք ներկայացնող)

.....

Քաղաքացի-ի կողմից Թիվ Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով ներկայացված 20...թ. թիվ դիմումի (բողոքի) քննարկումը տեղի կունենա՝ 20...թ.-ի-ին ժամը՝-ին Թիվ Ընտրատարածքային

ընտրական հանձնաժողովի նիստում՝ հասցեն Հայաստանի Հանրապետություն, քաղաք....., փողոց....., շենք....., հարկ....., սենյակ.....:

Թիվ Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ

կ. տ.

8 ԴԻՄՈՒՄԱՏՈՒԻ (ԲՈՂՈՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՂԻ) ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

Դիմումատուն (բողոք ներկայացնողը) իրավունք ունի՝

- ա) մասնակցելու հանձնաժողովի նիստում իր դիմումի (բողոքի) քննարկմանը.
- բ) ներկայացնելու հիմնավորումներ.
- գ) դիմումի (բողոքի) շրջանակներում հարցեր տալ զեկուցողին.
- դ) ելույթ ունենալ:

Դիմումատուն (բողոք ներկայացնողը) իրավունք չունի՝

- ♦ հայտնելու բացարկ հանձնաժողովի կազմին կամ հանձնաժողովի անդամին:

Ընտրությունների ժամանակահատվածում, աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունից ելնելով, վարչական վարույթի մասնակիցները վարչական վարույթի նյութերին ծանոթանում են վարույթն իրականացնող ընտրական հանձնաժողովում՝ այդ վարույթով հրավիրված նիստից առաջ:

ԿԱՍԵՑՈՒՄ

Ընտրությունների ժամանակահատվածում վարչական վարույթը չի կարող կասեցվել:

9 ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՀԱՐՈՒՑՈՒՄԸ ՄԵՐԺԵԼՈՒ ՀԻՄՔԵՐԸ

Ընտրական հանձնաժողովը կարող է կայացնել վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու մասին որոշում, եթե գտնում է, որ ներկայացված բողոքը կամ դիմումը չի համապատասխանում ընտրա-

կան օրենսգրքի 46-րդ հոդվածի պահանջներին:

Վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու հիմքերն են՝

- ◆ եթե դիմումը կամ բողոքը ներկայացվել է նման իրավունք չունեցող անձի կողմից: Այդ անձանց ցանկը նշված է II գլխում:
- ◆ եթե դիմումը (բողոքը) ներկայացվել է սահմանված ժամկետի ավարտից հետո: Այդ ժամկետները նշված են IV գլխում:
- ◆ եթե դիմումը կամ բողոքը հասցեագրվել է ոչ իրավասու ընտրական հանձնաժողովին: Այն ընտրական հանձնաժողովին, որին չի կարող նման դիմում (բողոք) հասցեագրվել (տես III և IV գլուխները):

10 ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԱԾ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԱԿՏԻ ՈՒԺԻ ՄԵՋ ՄՏՆԵԼԸ

1. Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի ընդունած վարչական ակտն ուժի մեջ է մտնում նիստում հրապարակվելուց հետո՝ հանձնաժողովի համացանցային կայքում տեղադրելու պահից:

Այդ ակտը համացանցային կայքում տեղադրելուց հետո վարույթի մասնակիցներին ուղարկվում է կարճ հաղորդագրություն վարչական ակտի ընդունման մասին, եթե դիմումում (բողոքում) նշված է էլեկտրոնային կապի որևէ միջոց:

2. Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի ընդունած վարչական ակտն ուժի մեջ է մտնում նիստում հրապարակվելուց հետո՝ հանձնաժողովում բոլորի համար տեսանելի տեղում ակտի օրինակը փակցնելու պահից:

Վարույթի մասնակիցներին ուղարկվում է կարճ հաղորդագրություն վարչական ակտի ընդունման մասին, եթե դիմումում (բողոքում) նշված է էլեկտրոնային կապի որևէ միջոց:

3. Կենտրոնական կամ Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի վարչական ակտն ընդունելուց հետո՝ **եռօրյա ժամկետում**, ուղարկվում է վարչական վարույթի մասնակիցներին՝ առաքման անդորրագիրը կցելով գործին, եթե այդ ակտը վարույթի մասնակիցները հանձնաժողովում չեն ստացել:

1. Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի մասին դիմում կարող է ներկայացվել միայն **համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն:**
2. **Քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի դիմում կարող է ներկայացնել՝**
 - ◆ **թեկնածուն, *եթե անձամբ ներկա է եղել*** ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփմանը,
 - ◆ **վստահված անձը, *եթե անձամբ ներկա է եղել*** ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփմանը,
 - ◆ **տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամը՝** ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերաբերյալ արձանագրությունում քվեարկության արդյունքների ամփոփման կարգի վերաբերյալ *հարուկ կարծիք ունենալու մասին գրառում կատարելու դեպքում:*
3. **Վերահաշվարկի** դիմումը պետք է՝
 - ◆ ստորագրված լինի դիմողի կողմից,
 - ◆ ներառի դիմողի անունը, ազգանունը, փոստային հասցեն,
 - ◆ այն ընտրական տեղամասի համարը, որում պահանջվում է կատարել վերահաշվարկ:

Դիմումին կարող են կցվել քվեարկության արդյունքների սխալ ամփոփման ապացույցներ:
4. Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը վերահաշվարկի դիմումները գրառում է գրանցամատյանում՝ ըստ ստացման հերթականության՝ նշելով ստացման ժամանակը:

Քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկը կատարվում է ընտրական օրենսգրքի 48-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

Դիմումատուի հրաժարվելը քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի դիմումից հիմք չէ վերահաշվարկ չիրականացնելու համար:

ՎԵՐԱՀԱՇՎԱՐԿՆԵՐԻ ԴԵՊՔՈՒՄ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ ՄԵՐԺՈՒՄԸ

Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը մերժում է ընտրական տեղամասի քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի մասին դիմումը և վերահաշվարկ չի իրականացնում, եթե պահանջվել է քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի իրականացում ՀՀ ընտրական օրենսգրքի 48-րդ հոդվածի դրույթների խախտումով:

12 ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԴԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Հանրապետության Նախագահի ընտրությունների արդյունքով ընդունված որոշման վիճարկման մասին դիմում **ՀՀ սահմանադրական դատարան** կարող է ներկայացվել ընտրությունների արդյունքի պաշտոնական հրապարակման օրվանից հետո՝ **5-րդ օրը, մինչև ժամը 18.00-ն:**
2. Ընտրական իրավունքի խախտման դեպքում՝ հայցադիմումը ՀՀ վարչական դատարան կարող է ներկայացվել օրացուցային **3 օրվա ընթացքում այն օրվանից**, երբ հայցվորն իմացել է կամ ողջամտորեն պարտավոր էր իմանալ իր ընտրական իրավունքի խախտման մասին:
Ընտրական հանձնաժողովների կողմից նախընտրական քարոզչության սահմանված կարգի նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու հետ կապված հայցադիմումներ կարող են ներկայացվել **նախընտրական քարոզչությունը սկսվելու օրվանից մինչև քվեարկության հաջորդ օրը ներառյալ**: Այս դեպքում հայցադիմումը կարող է ներկայացվել օրացուցային **3 օրվա ընթացքում այն օրվանից**, երբ հայցվորն իմացել է կամ ողջամտորեն պարտավոր էր իմանալ իր իրավունքի խախտման մասին:
3. Ընտրողների ցուցակներում տեղ գտած՝ **դիմողի անձին չվերաբերող** անճշտությունները վերացնելու, ցուցակներում լրացումներ կատարելու վերաբերյալ վեճերով հայցադիմումները կարող են ներկայացվել ՀՀ վարչական դատարան՝ քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 8 օր առաջ:
4. Ընտրողների ցուցակներում տեղ գտած՝ դիմողի անձին վերաբերող անճշտությունները վերացնելու, դիմողին ցուցակում ընդգրկելու վերաբերյալ վեճերով հայցադիմումները կարող են ներկայացվել **պատասխանողի գտնվելու վայրի՝ ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան՝ ցանկացած ժամանակ**:

Որոշումներ, գործողություններ (անգործություն)	Ով կարող է դիմում ներկայացնել	Որ դեպքում/լրացուցիչ պայման	Ուր կարող է ներկայացվել դիմումը	Ինչ ժամկետներում
Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների որոշումները, գործողությունները (անգործությունը)	Յուրաքանչյուր ոք Վստահված անձը Դիտորդը	Եթե գտնում է, որ խախտվել է կամ կարող է խախտվել իր սուբյեկտիվ ընտրական իրավունքը Եթե գտնում է, որ խախտվել են վստահված անձի կամ իր վստահորդի իրավունքները Եթե գտնում է, որ խախտվել են դիտորդի իրավունքները Եթե գտնում է, որ ստորադաս ընտրական հանձնաժողովը կամ հանձնաժողովը, որի անդամն է ինքը խախտել է իր կամ այլ անձանց որևէ ընտրական իրավունք	Համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով	Մինչև քվեարկության օրը՝ օրացույցային 2 օրվա ընթացքում այն օրվանից, երբ դիմուն ինացել է կամ որջանտորեն պարտավոր էր իմանալ խախտման մասին: Քվեարկության օրվա ընթացքում՝ քվեարկության օրը կամ քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12:00-ից մինչև ժամը 18:00-ն:
Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովների որոշումները, գործողությունները (անգործությունը)	Յուրաքանչյուր ոք Վստահված անձը Դիտորդը	Եթե գտնում է, որ խախտվել է կամ կարող է խախտվել իր սուբյեկտիվ ընտրական իրավունքը Եթե գտնում է, որ խախտվել են վստահված անձի կամ իր վստահորդի իրավունքները Եթե գտնում է, որ խախտվել են դիտորդի իրավունքները	Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով	Օրացույցային 3 օրվա ընթացքում այն օրվանից, երբ դիմուն ինացել է կամ որջանտորեն պարտավոր էր իմանալ խախտման մասին:

Որոշումներ, գործողություններ (անգործություն)	Ով կարող է դիմում ներկայացնել	Որ դեպքում/լրացուցիչ պայման	Որ կարող է ներկայացվել դիմումը	Ինչ ժամկետներում
Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամները, գործողությունները (անգործությունը)	Յուրաքանչյուր ոք Վստահված անձը Դիտորդը Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամը	Եթե գտնում է, որ ստորաբաժան ընտրական հանձնաժողովը կամ հանձնաժողովը, որի անդամն է ինքը խախտել է իր կամ այլ անձանց որևէ ընտրական իրավունք	Եթե գտնում է, որ խախտվել է կամ կարող է խախտվել իր սուբյեկտիվ ընտրական իրավունքը	
Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամները, գործողությունները (անգործությունը)	Միայն Հանրապետության խախտության լիարժեք թեկնածուները	Եթե գտնում է, որ ստորաբաժան ընտրական հանձնաժողովը կամ ԿԸՀ-ը խախտել է իր կամ այլ անձանց որևէ ընտրական իրավունք	Վարչական դատարան	Օրացուցային 3 օրվա ընթացքում այն օրվանից, երբ հայցվորն ինացել է կամ ողջամտորեն պարտավոր էր իմանալ իր ընտրական իրավունքի խախտման մասին:
Հանրապետության խախտության լիարժեք թեկնածուները, գործողությունները (անգործությունը)	Միայն Հանրապետության լիարժեք թեկնածուները	Եթե գտնում է, որ ստորաբաժան ընտրական հանձնաժողովը կամ ԿԸՀ-ը խախտել է իր կամ այլ անձանց որևէ ընտրական իրավունք	Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով	

Որոշումներ, գործողություններ (անգործություն)	Ով կարող է դիմում ներկայացնել	Որ դեպքում/լրացուցիչ պայման	Ուր կարող է ներկայացվել դիմումը	Ինչ ժամկետներում
Հանրապետության Նախագահի թեկնածուի գրանցումն ուժի կրող դառնալու դիմում	Միայն Հանրապետության Նախագահի թեկնածուն կամ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը	1) Եթե ներկայացրել է դիմում ինքնաբացարկի մասին 2) Ղատարանի վճռի հիման վրա, եթե նա խայտառել է օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 8-րդ մասի կամ օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի դրույթները	Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով	քվեարկության օրվանից ոչ ուշ, քան 10 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18.00-ն
Հանրապետության Նախագահի թեկնածուի գրանցումն ուժի կրող դառնալու դիմում	Հանրապետության Նախագահի թեկնածուն	Եթե առկա են թեկնածուի գրանցումն անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու հիմքեր	<< վարչական դատարան	մինչև քվեարկության օրը
Հանրապետության Նախագահի թեկնածուի գրանցումն ուժի կրող դառնալու դիմում	Հանրապետության Նախագահի թեկնածուն	Եթե առկա են թեկնածուի գրանցումն անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու հիմքեր	<< վարչական դատարան	Օրացուցային 3 օրվա ընթացքում այն օրվանից, երբ դիմորդն իմացել է կամ ողջանտորեն պարտավոր էր իմանալ խայտառան մասին, սակայն ոչ ուշ, քան քվեարկության նախորդ օրը:
Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների անվավեր ճանաչելու մասին դիմում	Հանրապետության Նախագահի թեկնածուն	Եթե գտնում է, որ առկա են համապատասխան հիմքեր	Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով	Քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12:00-ից մինչև ժամը 18:00-ն:
	Հանրապետության տեղամասային ղեկավարի ընտրական հանձնաժողովի անդամը	Եթե արձանագրությունում կատարել է գրառում հատուկ կարծիք ունենալու մասին		

Որոշումներ, գործողություններ (անգործություն)	Ով կարող է դիմում ներկայացնել	Որ դեպքում/լրացուցիչ պայման	Ուր կարող է ներկայացվել դիմումը	Ինչ ժամկետներում
	Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամը	Եթե գտնում է, որ առկա են համապատասխան հիմքեր		
Ընտրությունների արդյունքները անվավեր ճանաչելու մասին դիմում	Հանրապետության Սախագահի թեկնածուն	Եթե գտնում է, որ առկա են համապատասխան հիմքեր	Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով	Ընտրության արդյունքներն անիդիվելու սահմանված ժամկետի ավարտից ոչ ուշ, քան 2 օր առաջ՝ մինչև ժամը 18:00-ն:

ԴԻՄՈՒՄ ԿԱՄ ԲՈՂՈՔ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՌՈՏ ՌԻԴԵՑՈՒՅՑ

Դիմում կամ բողոք ներկայացնելու միատեսակ ձև կամ ձևաթուղթ գոյություն չունի: Դիմում կամ բողոք ներկայացնող անձը կարող է ցանկացած կերպ շարադրել այն: Սակայն՝ դիմումը պետք է պարունակի որոշակի վավերապայմաններ, որոնք պարտադիր են և ընդգծված են ստորև ներկայացված տեքստում: Մնացած կետերը առաջարկություններ են, որոնց ներառումը կօգնի ընտրական հանձնաժողովին Ձեր դիմումը կամ բողոքը համակողմանի քննելու և համապատասխան որոշում կայացնելու հարցում:

1. Նշեք ուր է ներկայացվում դիմումը (բողոքը): Օրինակ՝ թիվ --- ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով կամ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով:
2. Նշեք Ձեր անունը, ազգանունը և Ձեր կարգավիճակը, որպես դիմում (բողոք) ներկայացնող սուբյեկտ (թեկնածու կամ թեկնածու -----ի վստահված անձ, թիվ----- ընտրական հանձնաժողովի անդամ և այլն):
3. Նշեք փոստային հասցեն: Դա պետք է լինի այն փոստային հասցեն, որով դուք կստանաք Ձեր դիմումին (բողոքին) առնչվող ծանուցումները:
4. Նշեք Ձեզ հետ կապ հաստատելու այլ միջոցները, հեռախոս, բջջային հեռախոս, էլեկտրոնային փոստի հասցե:
5. Հստակ սահմանեք ձեր պահանջը:
6. Նշեք այն ընտրական հանձնաժողովը (օրինակ՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողով թիվ --- կամ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով թիվ ---), որի որոշումը, գործողությունը կամ անգործությունը Դուք բողոքարկում եք:
7. Նշեք Ձեր սուբյեկտիվ ընտրական իրավունքի այն խախտումը, որն առաջացել է ընտրական հանձնաժողովի որոշման, գործողության կամ անգործության հետևանքով:
8. Նշեք, թե երբ է կատարվել խախտումը կամ երբ եք իմացել դրա մասին:
9. Փորձեք նշել խախտումը հիմնավորող/սահմանող հոդվածը Ընտրական օրենսգրքում:
10. Բերեք հիմնավորումներ:
11. Փորձեք ներկայացնել ապացուցողական նշանակություն ունեցող փաստեր (օրինակ՝ վկաների անուններ և ցուցմունքներ, լուսանկարներ, տեսաձայնագրություններ և այլն):
12. Նշեք դիմումը (բողոքը) ներկայացնելու օրը, ամիսը, տարին:
13. Ստորագրեք Ձեր դիմումը (բողոքը):

